

**BOETTGERILLA VERMIFORMIS WIKTOR, 1959 IN USQUERT
(PROVINCIE GRONINGEN). WAAR ELDERS IN NEDERLAND?**

door

J. Nienhuis

September van dit jaar verzamelde ik *Boettgerilla* in een wilde plantentuin op circa 80 meter ten noorden van de kerktoren van Usquert. Deze tuin bevindt zich dus nog op de flank van de terp die op zijn hoogste punt de kerk draagt. *Boettgerilla* is een naaktslak die zich van alle andere naaktslakken onderscheidt door zijn opvallende slankheid. In feite is het dier zo slank dat het bij oppervlakkig zoeken te verwisselen is met loodgrijs gekleurde regenwormen, waarmee de soort trouwens soms voorkomt. Hieronder volgt een beschrijving van het exterieur van de slakken aan de hand van twaalf volwassen dieren die ik in de maanden september en oktober onder ogen kreeg. Juveniele dieren werden door mij toen niet aangetroffen.

Boettgerilla is een naaktslak die vooral als hij zich voortbeweegt zeer slank is. In deze slanke gestrekte toestand meet het dier tot 4 cm bij een breedte van ca 3 mm. Het dier maakt een overwegend loodgrijze indruk, waarbij voelhorens, voorzijde schild & kiel wat donkerder & de flanken in de directe omgeving van de ademopening wat lichter zijn. De onderzijde is afgezien van de doorschemerende darminhoud (?) roomwit. De lengte van het schild bedraagt ca. tweevijfde van de totale lengte en de ademopening bevindt zich aan de rechterzijde in het midden. Er loopt een zwakke kiel (dit in tegenstelling tot de literatuur die meestal van een scherpe kiel spreekt) van 'staart'-einde tot schild. Op het schild bevinden zich concentrische lijnen. De huidtuberkels op de rest van de bovenzijde zijn groot en vlak. Het slijm is kleurloos. R. Fechter & G. Falkner (1990) tonen een foto die een uitstekend zoekbeeld van het dier oplevert.

In de wilde plantentuin werd *Boettgerilla* onder stenen en oude planten aangetroffen. In deze tuin groeiden veel planten van Midden-Europese afkomst en stinsenplanten met de bedoeling een sfeer van "natuurlijkheid" op te roepen. Deze planten lagen in de halfschaduw van een aantal appelbomen. Naast de van elders aangevoerde planten was er in de tuin gebruik gemaakt van oude bakstenen, eveneens van elders. Het slakkengezelschap waarmee *Boettgerilla* onder de stenen en planken werd aangetroffen bestond uit: *Discus rotundatus* (Müller); *Arion* cf. *circumscripatus* Johnston; *Arion hortensis* Féruccac; *Aegopinella nitidula* (Draparnaud); *Oxychilus cellarius* (Müller); *Deroceras laeve* (Müller); *Deroceras reticulatum* (Müller) en *Trichia hispida* (Linnaeus).

Teneinde een indruk te krijgen van de verdere verspreiding op de terp van Usquert werd er een aantal andere tuinen bezocht eveneens gekenmerkt door wilde planten en gebruik van steenmateriaal. Een tuin vlakbij de kerk leverde eveneens *Boettgerilla* op temidden van hetzelfde slakkengezelschap. Een tuin op 150 meter afstand van de kerk, aan de Noord-rand van de terp werd ook bewoond door *Boettgerilla*. Deze tuin werd gekenmerkt door grote aantallen van de carnivore slak *Oxychilus draparnaudi* (Beck). De naaktslakken van bo-

vengenoemd gezelschap waren alle in normale aantallen aanwezig; de huisjesdragende slakken van bovengenoemd gezelschap werden zeer schaars of niet aangetroffen. Richting Kantens ligt een kleine terp waarop de boerderij & prachtige tuin van de familie H. Hopma-Zijlema. Het bovenbeschreven slakkengezelschap bleek geheel aanwezig, *Boettgerilla* ontbrak echter.

Om een verder inzicht te krijgen in de verspreiding van deze zeer gemakkelijk te herkennen naaktslak in Nederland, doe ik hierbij een oproep mij te informeren over het voorkomen van de soort. Ik zal dan te zijner tijd zorgdragen voor rapportage van de waarnemingen. Dr. E. Gittenberger informeerde mij dat hij in geen jaren iets naders over de soort had gehoord.

Men lette goed op bij zogenaamde blauw-grijze regenwormen!

Literatuur

Fechter R. & G. Falkner, 1990. Weichtiere. Europäische Meeres- und Binnenmollusken. München. 288 pp.

Summary

In September 1995 the slug *Boettgerilla vermiformis* Wiktor, 1959 was found in several gardens in the village Usquert, province of Groningen. The author is interested in data on further sightings in the Netherlands.

J.A.J. Nienhuis
Middendijk 8
9988 TC Usquert.